

Fig. 1. Lynæs. Ydre, set fra nordvest.

El. M. 1968

LYNÆS KIRKE TORUP SOGN, STRØ HERRED

Helt mod vest i sognet og midt i den langstrakte bebyggelse mellem fiskerlejerne Lynæs og Hundested ligger kirken¹ på kanten af et plateau, hvorfra terrænet falder ret stærkt mod vest og nord. Grunden på Tommerup overdrev², skænket af gårdejer Jeppe Jørgensen, var før kirkens opførelse øde, vejrbitd og lyngklædt, et forhold, som blev afgørende for valget af byggemateriale.

Kirken er tegnet af arkitekt Andreas Clemmensen og opført 1901 (indviet

8. sept.) for 18.500 kr. bevilget på finansloven (1898—99). 1944 og 1958—59 er kirken udvidet.

Clemmensens bygning består af kor og skib samt våbenhus i syd og tårn i nord, begge rykket helt mod vest i flugt med skibets gavl. Arkitekturen, der er stærkt påvirket af datidens interesse for middelalderens bygningskunst — for tårnets vedkommende vel direkte inspireret af Tveje Merløses tårne —, har gennem anvendelse af kløvsten til alle udvendige façader opnået en rustik karakter, der er fastholdt ved benyttelse af samme materiale til udvidelserne.

1944 opførte arkitekt Adam Møller et sakristi på sydsiden, og 1958—59 udvidede arkitekt Rolf Graae koret mod øst til dobbelt størrelse og føjede en tilbygning til nordsiden i kirkens fulde længde, indeholdende sideskib og (ud for koret) ligkapel. I forbindelse hermed ændredes sakristiets indretning, således at denne bygning nu indeholder venterum, toiletter og plads for præsten³.

I det indre står bygningens ældste del med hvidtede vægge og bjælkeloft med mørkbejdsede, kassetteværksdelte felter i skibet, rødmaledede i koret, mens sideskibets vægge er af gulflammede sten; alle gulve er af gule lerliser. Tre arkader, hvoraf den midterste er lavere end de to andre, forbinder hoved- og sideskib.

Inventaret fra kirkens opførelse er i hovedsagen udskiftet. I brug er kun døbefonten af kalksten, et par alterstager af malm og altersølvet (sml. ndf.). Fra kirkens første år er kirkeskibet »Maria« og et maleri ved dåben, forestillende en engel med et barn (udført 1903 af Cilius Andersen). Fra 1944—45 stammer alterbordet af ølandskalk, alterprydelsen, et stort krucifiks (skåret af Axel Poulsen) samt vestpulpitur med orgel fra Marcussen og søn. Fra 1958—59 hidrører altersranken, den murede prædikestol med træbaldakin og de løse bænke af eg.

*Altersølv*⁴. *Kalk*, 1714 (?), af almindelig barokform med sekstunget fod og fodplade, sekskantede skaftled og godronneret knop som bl.a. Fredensborg og Annisse (p. 827 med fig. 26 og p. 1374). På en af fodtungerne graveret Frederik IV.s kronede spejlmonogram over 1724 og på fodpladens overside mestermærke N I 171? for Niels Jonsen (Bøje 304), Københavns bymærke 17?4, gardeinmærke Conrad Ludolf og månedsmærke (skytten). Under foden indprikket W: 27 1:3 qt.: 17,5 cm høj. Samtidig, glat *disk*, 14 cm i tv. På randen cirkelkors og Frederik IV.s kronede spejlmonogram. Under bunden W: 6 1: ½ qt.:

KILDER OG HENVISNINGER

Ved embedet: Håndskrevet manuskript i anledning af kirkens 25-års jubilæum, Lynæs kirke 1901—26.

¹ Ved præsteskiftet i Torup 1893 blev den nye mand, O. P. Hansen, kaldet med forpligtelse til at betjene en eventuel filialkirke i fiskerlejet Lynæs. Året efter fik pastor Hansen nedsat en komité til opførelse af et mindre kapel i sognets vestlige del.

² Blandt to gratis tilbudte grunde valgtes først en på Topholms mark i Ullerup, men denne afgørelse måtte ændres, fordi den ikke vandt tilslutning hos befolkningen i fiskerlejerne og især den i Hundested, som var vokset stærkt efter havnens istandsættelse 1892—93. ³ Kirken blev genindviet henholdsvis 3. december 1944 og 20. september 1959. ⁴ Ifølge jubilæumsskriftet p. 10 skaffede arkitekten altersættet fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsen. Dette ministerium havde over for Marineministeriet 1894, 16. august kvitteret for modtagelse af 18 sæt »kalk og disk«, der havde været anvendt ombord i flådens skibe og som nu kunne overdrages til fattige kirker.